

Què fer amb els que aprenen bé i ràpidament? (19/3/2017)

Doncs hauríem de tenir la mateixa preocupació que per a la resta dels alumnes. És comprensible que un sistema educatiu democràtic i equitatiu proporcioni una atenció especial als alumnes que tenen dificultats perquè, malgrat que hi pugui haver alguna excepció, “fora de l’escola no hi ha salvació”, de manera que cal vetllar perquè tots els alumnes puguin tenir els coneixements i habilitats bàsiques que són necessàries en la complexa societat d’aquests temps. Per això es justifica plenament que el sistema esmerci recursos complementaris per ajudar als centres escolars que tenen alumnes amb dificultats.

Però un sistema equitatiu i de qualitat no es pot limitar a ajudar als qui tenen dificultats, també ha d’atendre als qui aprenen ràpidament i ho fan de manera eficaç. És una obligació vers els alumnes implicats i ho és també vers la mateixa societat, que necessita de persones amb capacitat i iniciativa per fer-la avançar. Un sistema educatiu equitatiu i de qualitat és aquell que proporciona uns mínims educatius per a tothom i un màxim per a cadascú, sense retallar mai les possibilitats personals sinó potenciant-les.

Ben segur que podríem aportar històries de casos de nens i nenes que inicien l’escola primària amb un bagatge considerable de coneixements matemàtics i lingüístics, que comencen amb il·lusió l’escolaritat pensant que allà encara podran aprendre moltes més coses, i als pocs dies queden decebutos perquè no se’ls satisfà aquests desitjos. Això pot continuar al llarg de tota l’escolaritat amb les conseqüències que són fàcilment previsible.

Hi ha qui defensa la necessitat de fer escoles o bé aules específiques per aquests alumnes qualificats com d’altres capacitats, però aquesta solució pot tenir els mateixos inconvenients que fer-ne per als qui tenen dificultats: aconseguir la desitjable integració social de tothom dins una diversitat de capacitats, interessos, etc. Advertim que la maduresa social no va al mateix ritme que la intel·lectual i que aquests alumnes poden aprendre molt bé però segueixen essent nens o adolescents de l’edat corresponent. Ara bé, l’alternativa de tenir tots els alumnes en la mateixa aula i escola, demana del compromís institucional perquè els alumnes que aprenen ràpid i bé tinguin la possibilitat de realitzar més activitats d’aprenentatge dins i fora de l’aula ordinària, en forma d’aprofundiment, complementació, satisfacció d’interessos, etc. El sol fet que en certs moments ajudin als seus companys ja és una motivació per sentir-se útils i una activitat valuosa per seguir aprenent.

Tampoc cal oblidar que no és solament a l’escola on s’aprèn, i avui menys que mai. Els pares o equivalents poden i tenen la responsabilitat de trobar tant a casa com fora d’ella oportunitats per materialitzar inquietuds per aprendre, des de les simples lectures fins a la cerca d’informació o l’accés a llocs on es poden materialitzar inquietuds personals, siguin centres d’art, de tecnologia, etc. Perquè les altes capacitats també tenen la seva especialització, és a dir, que es concreten en algun tipus d’aprenentatge, encara que hi pugui haver casos

d'ampli espectre; per això es parla d'intel·ligències múltiples, perquè hi ha diverses maneres de concretar les capacitats personals.

Algunes altres mesures es poden prendre quan hi ha consciència i desig d'atendre aquests casos d'estudiants brillants. Com a exemple es pot esmentar la possibilitat que ofereixen algunes universitats alemanyes de deixar assistir a algunes assignatures a alumnes majors de 14 anys, sota l'informe positiu del centre de secundària corresponent. És un autèntic estímul per als alumnes implicats. Això es podria fer igualment amb instituts de recerca, empreses, museus, etc.

De solucions n'hi poden haver diverses però sempre pensant amb el benefici de l'alumne que vol aprendre. Tot menys que pugui instal·lar-se en la seva ment la sensació d'avorriments i de desànim, que pot portar a tancaments personals o a conductes inadequades, encara que solament sigui per cridar l'atenció. No tots els pares que afirmen que tenen un fill/filla d'altres capacitats tenen raó però, si és així, l'escola ha d'intentar coordinar-se amb ells per a cercar la millor manera d'atendre'l. Insistim, això també és equitat del sistema educatiu.

Jaume Sarramona

(www.sarramona.net)